

P Ā R S K A T S
PAR PĀRGAUJAS NOVADA BĀRIŅTIESAS DARBU
2016. GADĀ

Pārgaujas novada bāriņtiesas, turpmāk – Bāriņtiesa, 2016. gadā, tāpat kā iepriekšējā periodā, darba nepārtrauktību nodrošināja Bāriņtiesas priekšsēdētāja Renāte Kalniņa. Tās sastāvā bāriņtiesas locekļi: Raiskuma pagasta administratīvajā teritorijā Helī Opincāne, Stalbes – Inta Lapsiņa, Straupes – Ingrīda Balode. Bāriņtiesas locekles Elitas Martinsones pienākumi piedalīties sēdēs administratīvo lietu izskatīšanā, kad tas nepieciešams. Bāriņtiesas sēdes protokolē sekretāre Indra Grāvele.

**Bāriņtiesas darbinieku kvalifikācija, zināšanu pilnveidošana
un darba novērtējums**

No 6 Bāriņtiesas darbiniecēm 3 ir ar maģistra un 5. līmeņa kvalifikāciju, 3 – ar bakalaura izglītību. Atskaites periodā 1 darbiniece apguvusi bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa zināšanu pilnveides mācību programmu 24 akadēmisko stundu apjomā. Pamatojoties uz Bāriņtiesu likumā 29.10.2015. izdarītajiem grozījumiem, kuri stājās spēkā ar 03.12.2015., pārbaudītas ziņas par Bāriņtiesas locekļu saukšanu pie administratīvās vai kriminālatbildības par tīša nodarījuma izdarīšanu.

2016. gadā 2 darbinieki apmeklējuši visas 6 supervīziju nodarbības Pārgaujas, Amatas, Līgatnes, Krimuldas un Cēsu novadu bāriņtiesās, 28.10.2016. apmeklēta Tiesībsarga organizēta diskusija par Eiropas tiesību aktiem bērnu tiesību jomā Rīgā, 03.11.2016. ņemta dalība projekta “Jaunatnes politikas stratēģijas izstrāde” diskusijā Pārgaujas novadā, 04.11.2016. apmeklēts bāriņtiesu priekšsēdētāju zināšanu pilnveides seminārs Smiltē un 20.12.2016. konsultatīvs seminārs “Bērna manta un aizgādības pārvaldība” Rīgā.

Bāriņtiesa kā viena no Latvijā 129 bāriņtiesām ir Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas, turpmāk – Asociācija, juridiskais biedrs. Asociācijā apvienojušās 102 bāriņtiesas. Tas dod iespēju apspriest normatīvo aktu projektus, saņemt atbalstu un atbalstīt citus kolēģus, debatēt un paust vienotu viedokli, dalīties pieredzē, uzklaut un paust labās prakses piemērus, konsultēties visos jautājumos, veicināt profesionālo izaugsmi.

2016. gads bāriņtiesām bija jubilejas gads. Lai gan bāriņtiesu ar terminu “pagasta tiesa” darbības pirmssākumi meklējami ļoti sen - ap 13. – 14. gadsimtu, tieši 20 gadus atpakaļ pašvaldības Latvijā no jauna izveidoja pagasttiesas, tagad bāriņtiesas. Šim notikumam par godu ar Bāriņtiesas priekšsēdētājas 13.09.2016. rīkojumu Nr. BT/1-8/16/233 nodibināti Bāriņtiesas apbalvojumi: Pateicības raksts un Pateicība.

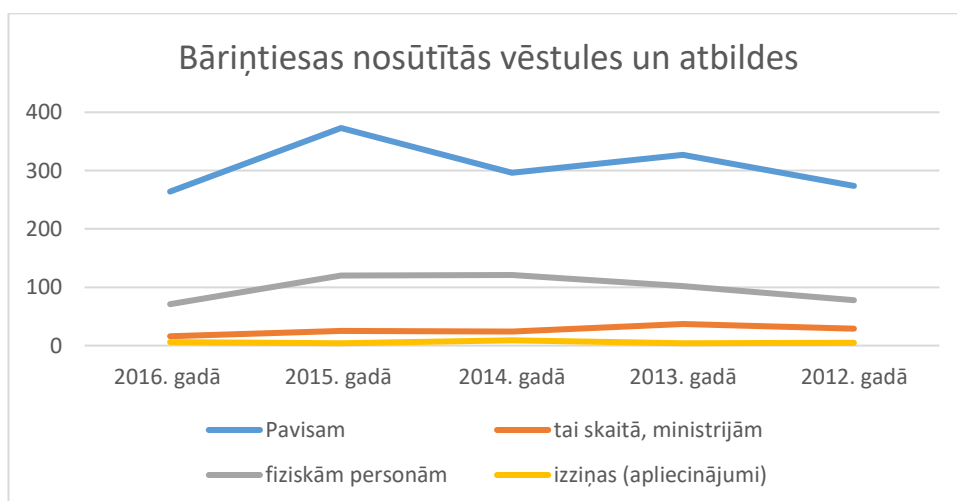
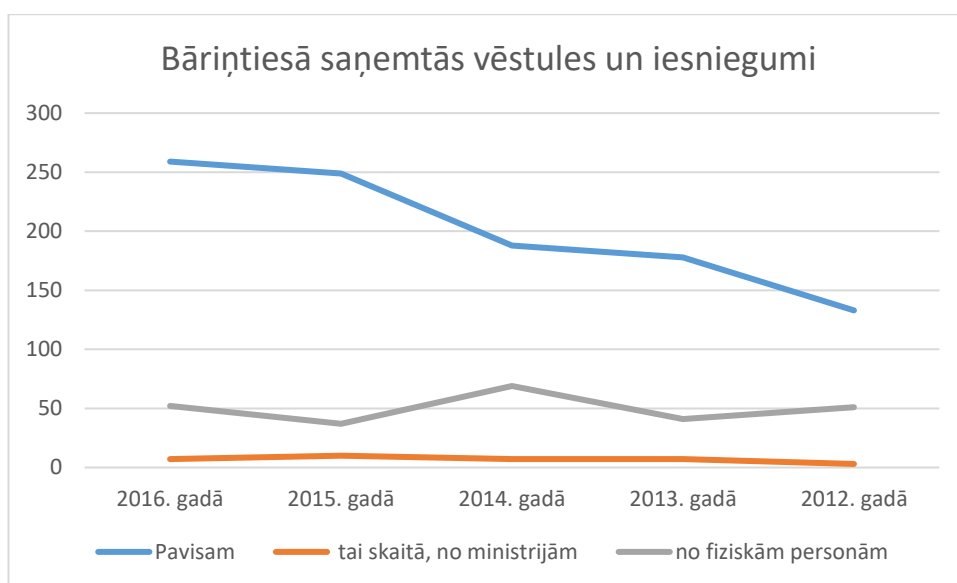
Novērtējot paveikto 20 gadus, Bāriņtiesa 30.09.2016. Raiskuma pagasta tautas namā “Auciemmuiža” aicināja uz tikšanos visus novada administratīvajā teritorijā šajā laikā strādājušos 24 darbiniekus. Ar Pateicības rakstiem Bāriņtiesa apbalvoja pirmos priekšsēdētājus, tos darbiniekus, kuri izveidoja pagasttiesas, ar Pateicībām – darbiniekus, kuri ar savu izdomu un apzinīgu darbu bērnu tiesību aizsardzības jautājumu risināšanā veicinājuši un pilnveidojuši bāriņtiesu sistēmas attīstīšanu un darba uzlabošanu. Bāriņtiesā strādā Helī Opincāne, kura no bāriņtiesu darbības pirmssākumiem līdz šai dienai visus 20 gadus strādā šajā jomā. Atzinīgi no Bāriņtiesas puses novērtēta sadarbība ar Pārgaujas novada pašvaldību.

Neskatoties uz to, ka bāriņtiesu darbs visbiežāk saistīts ar dzīves ēnas pusēm, pēcpusdienā izskanēja vienīgi pozitīvas emocijas, gandarījums par labi padarītu darbu,

prieks par bijušo kolēģu satikšanos, pārdomas, noskatoties Asociācijas uzņemto filmu “Daži stāsti no tūkstošiem”.

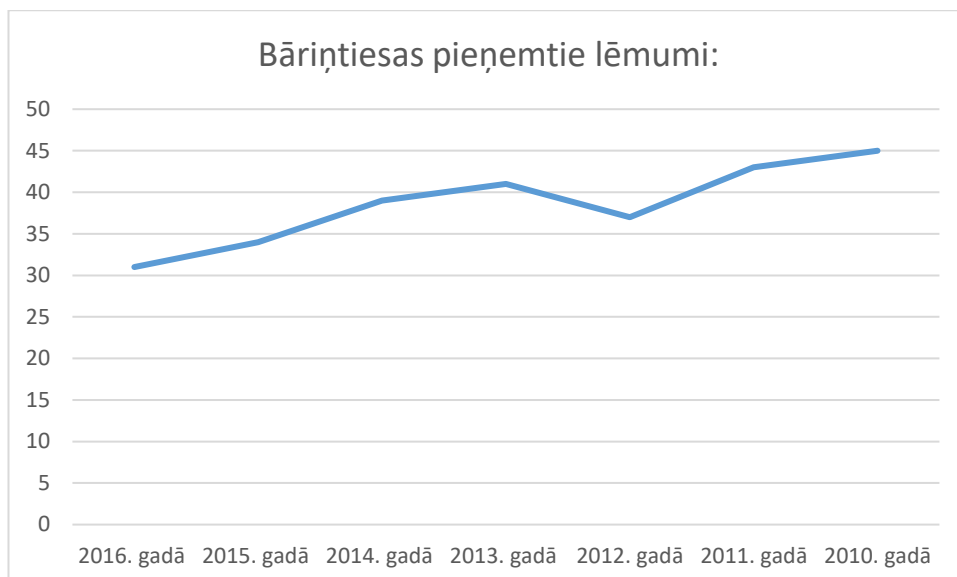
Asociācija bāriņtiesu 20 gadu jubilejas saturīgus, pārdomātus, skaistus un sirsnīgus svētkus 14.10.2016. saviem biedriem noorganizēja kultūras pilī „Ziemeļblāzma” Rīgā. Par ilggadīgu, pašreizējīgu un nesavtīgu darbu bāriņtiesā ar Labklājības ministrijas valsts sekretāra atzinības rakstiem apbalvotas arī 2 mūsu Bāriņtiesas darbinieces. Pasākumā demonstrēja speciāli tam veidoto video īsfilmu „Zelta ābele, sudraba avots”, kurā izmantojot latviešu tautas pasakas sižeta motīvus un piedaloties ilggadējiem Latvijas bāriņtiesu darbiniekiem, mākslinieciskā veidā attēloti bāriņtiesu darbinieku mērķi un ideāli, rūpējoties un gādājot par ikviena bērna tiesību aizstāvību.

Sarakste Bāriņtiesā

Bāriņtiesā izskatītās administratīvās lietas un pieņemtie lēmumi

Pārskata gadā ierosinātas 13 jaunas lietas. 2016. gada 31. decembrī Bāriņtiesā aktīvas 38 nepilngadīgo bērnu un personu ar ierobežotu rīcībspēju lietas.

Neviens lēmums 2016. gadā nav apstrīdēts. Pārgaujas novada bāriņtiesas darbības laikā apstrīdēts 1 lēmums 2010. gadā un 1 lēmums 2013. gadā. Sūdzības administratīvajā rajona tiesā noraidītas. 2016. gadā nav pieņemts neviens vienpersoniskais lēmums. Bāriņtiesā sagatavota un sēdē izskatīta 31 administratīvā lieta:

1) aizgādības pārtraukšana/atjaunošana	7 lietas;
2) saskarsmes izmantošanas kārtības noteikšana pēc tiesas pieprasījuma	1 lieta;
3) aizbildnības nodibināšana, aizbildņa atļaišana	2 lietas;
4) bērna nodošana citas personas aprūpē/izceļošana	2 lietas;
5) par aizgādņa iecelšanu/mantojums	3 lietas
6) vecāku domstarpības bērnu personisko interešu aizsardzībā	5 lietas;
6) aizgādņa atbrīvošana	2 lietas;
7) ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu saskarsme ar vecākiem	1 lieta;
8) aizgādņa tiesību un pienākumu apjoma grozīšana	1 lieta;
9) darījumi ar nekustamajiem īpašumiem/finanšu līdzekļiem	7 lietas.

Atskaites gadā 3 vecākiem pārtrauktas 3 bērnu aizgādības tiesības, kuru aprūpi nodrošina otrs vecāks, 1 vecākam atjaunotas 1 bērna aizgādības tiesības, 2 aizbildnībā esoši jaunieši kļuvuši pilngadīgi, 1 prasības pieteikums pārtraukt vecākam bērna aizgādības tiesības iesniegts rajona tiesā, izbeigts viesģimenes statuss. Bāriņtiesa sagatavojusi 1 atzinumu bērna dzīvesvietas noteikšanai pēc tiesas pieprasījuma. Pie situācijas, kad 2 bāriņtiesas iesniegušas atšķirīgus viedokļus, rajona tiesa spriedusi Pārgaujas novadā dzīvojošā vecāka interesēs.

Bāriņtiesas darbinieki 3. personas statusā (ieinteresētā persona) atskaites gadā piedalījušies 6 Rīgas rajona tiesas Siguldā un Cēsu rajona tiesas sēdēs, no kurām 3 sēdes vienas ģimenes vecāku domstarpību jautājumā par bērna dzīvesvietas noteikšanu un 3 sēdēs par 2 rīcībnespējīgo personu lietu pārskatīšanu.

Bāriņtiesas darbinieki 2016. gadā 2 reizes piedalījās Cēsu rajona tiesas sēdēs, kur izskatīja krimināllietas, 1 gadījumā ierosinātajā krimināllietā pārstāvējuši 1 nepilngadīgo un 1 gadījumā liecinieka statusā krimināllietā, kas ierosināta personai ar ierobežotu rīcībbspēju.

Pārgaujas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā ir 1 audžuģimene, kura 2016. gadā uz laiku sadzīves apstākļu dēļ pārtraukusi bērnu pieņemšanu aprūpē.

Bāriņtiesa par 7 ģimenēm, kurās ir 18 nepilngadīgi bērni, un kurās netiek pietiekami nodrošināta bērnu attīstība un audzināšana, informējusi pašvaldības sociālo dienestu. Par aizdomām uz viena vecāka fizisko vardarbību pret 1 bērnu, uz citas personas fizisko vardarbību pret 3 bērniem paziņots tiesībsargājošajai iestādei.

Bērni ilgstošas sociālās aprūpes un sociālas rehabilitācijas institūcijās neatrodas un atskaites periodā nav ievietoti.

Aizgādības lietu pārraudzība

Bāriņtiesā uz 2016. gada 31. decembri 5 aizgādības aktīvas lietas personām ar ierobežotu rīcībspēju, no kurām 1 lieta uzraudzībā. Visām personām aizgādņi radinieki (māsa, brālis, māte, māsa meita) – 1 vīrietis un 4 sievietes.

No 2009. gada	3 lietas
No 2014. gada	1 lieta
No 1015. gada	1 lieta

Visu rīcībnespējīgo personu lietās ar noteikto termiņu līdz 2016. gada beigām pārskatīšanas aizgādņi iesnieguši pieteikumus rajonu tiesās. Pēdējās 2 lietas ierosinātas, rajona tiesas pieprasījušas personām tiesu medicīnas ekspertīzes, un to izskatīšana notiks 2017. gadā. Bāriņtiesas sēdē izskatīta 1 lieta par rīcībspējas apjoma grozīšanu, atbrīvoti 2 aizgādņi no pienākumu pildīšanas, jo personas ar ierobežotu rīcībspēju mirušas, 1 personai ar ierobežotu rīcībspēju iecelts aizgādņis.

2016. gadā mantojumam iecelts aizgādņis un pēc mantojuma apliecības saņemšanas persona no aizgādņa pienākumu pildīšanas atlaista. No 2014. gada nav izbeigta 1 mantas aizgādības lieta, jo mantinieki nav izņēmuši mantojuma apliecību, un mantas aizgādņis nav atbrīvots no pienākumu pildīšanas.

Bāriņtiesa uzrauga aizgādībā esošo tiesību un interešu ievērošanu, pieprasot no aizgādņiem norēķinus, pārbaudot tos, kā arī veicot šo personu dzīves apstākļu un viņiem piederošās mantas un nekustamo īpašumu apskates.

Bērnu ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpē uz 2016. gada 31. decembri ir 12 novada nepilngadīgi bērni. Atskaites gadā pārbaudīti bērnu dzīves apstākļi, lai pārliecinātos, ka aprūpe pilnībā tiek nodrošināta, noskaidroti šo bērnu viedokļi, pārbaudīts viņiem piederošās mantas stāvoklis. Katru gadu palielinās prasības un papildus pienākumu apjoms. Tiekoties ar aizbildņu ģimenēm, vērtējam fiziskā drošība, uzklusāmi visu ģimenes locekļu viedokļi, ko apgrūtina personu nedzīvošana viņu deklarētajās dzīvesvietās. 2016. gadā nevienam ārpusģimenes aprūpē esoša bērna vecākam nav atjaunotas aizgādības tiesības.

No visiem ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem 11 ir juridiski brīvi, 1 bērna aizgādības tiesību pārtraukšana vecākam ir procesā.

Aizbildnībā 4 ģimenēs ir 6 bērni. Aizbildņi ir 1 bērnu vecāmāte, 1 mātes māsa, 1 aizbildnības nodibināšanas laikā bērnu tēva sievas māte un 1 aizbildne bez radniecības. Bāriņtiesas uzraudzībā ir pārsūtītas 5 aizbildņu ģimeņu lietas, kurās tiek aprūpēti 6 citu novadu pašvaldību bērni. Atskaites laikā neviena bērna aizbildnība nav nodibināta. Ierosināta no 2 aizbildņu ģimenē esošo 3 bērnu adopcija. Viena nepilngadīgā adopcija Latvijā ir pabeigta un aizbildnis no pienākumiem atlaists.

Audzūģimenēs citu pašvaldību administratīvajās teritorijās 3 ģimenēs tiek aprūpēti 6 mūsu novada bērni. Lai arī normatīvie dokumenti nosaka, ka bērni audzūģimenēs tiek ievietoti uz laiku, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, līdz bērna adopcijai vai aizbildnības nodibināšanai, tomēr mūsu bērnus audzūģimenes aprūpē no 2007. gada. Pārgaujas novadā ir 1 audzūģimene, kurā sadzīves apstākļu pasliktināšanās dēļ pēdējos 2 gadus bērni nav ievietoti. Atskaites gadā uzsāktas sarunas ar 1 ģimeni, kura nākotnē gatavojas uzņemt aprūpē bērnus.

Neviens no audzūģimenes nav piekritis aprūpē esošo bērnu adopcijai. 2016. gadā skatīta audzūģimenes aprūpē esošo 2 bērnu saskarsme ar vecākiem.

Vecāku aprūpē esoša bērna nodošana citas personas aprūpē

Objektīvu iemeslu dēļ, vecākiem iepriekš par to vienojoties, ir tiesības viņu aprūpē esošo nepilngadīgo bērnu nodot uz laiku citu personu (vecvecāku, pilngadīgo brāļu vai māsu, radnieku) aprūpē. Taču, ja vecākam nākas izbraukt no Latvijas, visbiežāk tas notiek darba dēļ ārzemēs, aktualizējas jautājums par bērna nodošanu trešo personu aprūpē uz laiku, kas ilgāks par trīs mēnešiem.

2016. gadā Bāriņtiesa konstatēja situāciju, kad 2 nepilngadīgu bērnu vecāki atrodas ārzemēs un bērnus aprūpē viņu vecvecāki bez tiesībām pārstāvēt nepilngadīgos. Tādēļ sakārtots jautājums un atļauts bērnus nodot vecāsmātes aprūpē uz laiku līdz 1 gadam, kamēr vecāks atgriežas atpakaļ Latvijā. Atskaites gadā pieņemti 2 lēmumi par vecāku aprūpē esošu 3 bērnu nodošana uz laiku citas personas aprūpē.

2016. gada 31.decembrī aktīvas ir 3 lietas par bērnu nodošanu uz laiku citu personu aprūpē, kurās bāriņtiesa veic šo bērnu personisko interešu un mantisko tiesību ievērošanas uzraudzību.

Nepilngadīgo mantas lietu pārraudzība

Bāriņtiesa uzrauga rīcību ar nepilngadīgiem bērniem piederošu manta, ko vai nu vecāki iegādājušies bērniem, vai bērni mantojuši, katru gadu pieprasot no bērna vecāka vai aizbildņa norēķinu par bērnam piederošās mantas pārvaldību, pārbauda norēķinu pareizību, veic bērnam piederošā nekustamā īpašuma apskati. 2016. gadā no jauna nav ierosināta neviena bērnam piederošās mantas lieta. Aktīvajās lietās Bāriņtiesa:

- 1) sniegusi 3 atzinumus par to, ka saimnieciskā darbība bērnam piederošajās mežu platībās ir viņa interesēs;
- 2) atļāvusi vecākiem rīkoties ar 2 bērnu naudas līdzekļiem, pieprasot iesniegt norēķinus.

2016. gada 31.decembrī Bāriņtiesas pārraudzībā ir 8 aktīvas lietas par bērna mantas pārvaldību.

Bāriņtiesas citas lietas

Bāriņtiesa pieņēmusi lēmumus arī citos gadījumos - vecāku domstarpības bērnu audzināšanas, bērnu personisko interešu aizsardzības jautājumos, kā arī strīdi par nodokļu atvieglojumiem, valsts sociālo pabalstu izmaksu pārtraukšanu vai izmaksas atjaunošanu:

- 1) skatītas 2 lietas par nodokļu atvieglojumu piemērošanu, no kurām viena lieta izbeigta, jo vecāki atrisināja strīdu pirms tam;
- 2) skatītas 3 lietas par valsts sociālo pabalstu izmaksas pārtraukšanu vienam no vecākiem, no kurām 2 lietas izbeigtas, jo vecāki strīdu atrisināja pirms tam;

- 3) skatīja 1 lietu par valsts sociālā pabalsta, atbalsta ar celiakiju slimam bērnam un apgādnieka zaudējuma pensijas izmaksas saņēmēja maiņu.

Arhīvs

Bāriņtiesa veido un noformē arhīvu, atbilstoši Arhīva likuma prasībām. Aprakstītas un sašūtas lietas līdz 2012. gadam ieskaitot. Latvijas Nacionālā arhīva arhīvu inspekcija 2016. gada 03. martā pārbaudīja Bāriņtiesas dokumentu un arhīva pārvaldības kārtības nodrošinājumu un konstatēja, ka arhīva lietu noformējums atbilst prasībām, izstrādāta Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas instrukcija, Arhīva nolikums, lietu saraksti sastādīti katram dokumentu pārvaldības gadam. 2015. gada 16. jūnijā saskaņots 2015. gada lietu saraksts.

Ieteikts izveidot reģistru lietas dokumentiem, kuri veidojas dokumentu vadības sistēmā "Namejs", aktualizēt Arhīva nolikumu, uzskaitīt 2014. un 2015. gadā izveidotās un neizveidotās lietas un atzīmēt nākamajā dokumentu pārvaldības gadā turpināmās lietas. Ieteikumi izpildīti, par to informēts arhīvs.

Apliecinājumu izdarīšana

Bāriņtiesa savā darbības teritorijā izdara apliecinājumus, kuri juridiskā spēka ziņā pielīdzināmi notariālajam apliecinājumam, palīdz mantojuma lietu kārtošanā un mantojuma apsardzībā.

Bāriņtiesā 2016. gadā izdarīti 291 sekojošs apliecinājums:

N.p. k.	Apliecinājumu 2016. gadā		Skaits 2015. gadā	Apliecinājumu skaita secība	
	saturs	skaits		2015. gadā	2016. gadā
					2016. gadā
1.	Nostiprinājuma lūguma sagatavošana, parakstu apliecināšana	81	90	1.	1.
2.	Pilnvaru sagatavošana, apliecināšana, parakstu apliecināšana, pilnvaru atsaukšana	60	32	4.	2.
3.	Parakstu apliecināšana iesniegumā, UR, ķīlas līgumā	53	45	2.	3.
4.	Līguma sagatavošana, apliecināšana, parakstu apliecināšana	43	37	3.	4.
5.	Dokumentu kopiju apliecināšana	37	24	5.	5.
6.	Cita veida dokumenta sagatavošana	1	4	7.	8.
7.	Piekrišana bērna izceļošanai	9	18	6.	6.
8.	Mantojuma saraksta sastādīšana	1	0	-	9.
9.	Arhīva dokumenta izraksts un apliecināšana	0	0	-	-

10.	Testamenta/izraksta sastādīšana	6	0	-	7.
	Pavisam gadā	291	250		
	Vidēji mēnesī	24	21		

Bāriņtiesā 2016. gadā iekasēta valsts nodeva **EUR 2400,80** (divi tūkstoši četri simti euro 80 centi):

	Iekasēta valsts nodeva par izdarītajiem apliecinājumiem				Piezīmes
	2015.		2016.		
	skaits	euro	skaits	euro	
Raiskumā	135	1185,86	162	1374,14	
Stalbē	51	429,02	72	575,03	
Straupē	64	459,21	57	451,63	
NOVADĀ	250	2074,09	291	2400,80	
Vidēji mēnesī	20,8	172,84	24	200,07	

Sagatavoja bāriņtiesas priekšsēdētāja R.Kalniņa